

Sprawozdanie

Wydziału krajowego jako komisji Wys. Sejmu o petycyi Wiecu miejskiego w sprawie założenia domu pracy przymusowej.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 17. Października 1888 r. przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, jako komisji, petycyę Wiecu miejskiego o założenie w kraju naszym zakładu pracy przymusowej z poleceniem zdania sprawy na najbliższem posiedzeniu po ponownem zebraniu się Sejmu.

Zważywszy:

1. że zaprowadzenie u nas zakładów pracy przymusowej i poprawnych byłoby niewątpliwie skutecznym środkiem ku położeniu tamy coraz wzmagającemu się u nas próżniactwu i włóczęgostwu i mogłoby w wielu wypadkach i zapobiedz szkodliwym stąd następstwom dla moralności, bezpieczeństwa, mienia i osób, a oraz przyczyniłoby się do zmniejszenia wydatków na szupaństwo; zważywszy:

2. że w większej części krajów koronnych Państwa Austryackiego, gdzie urządzone domy pracy przymusowej, a szczególnie w niższej Austrii i Morawii zakłady takie osiągnęły nader pomyślne rezultaty w kierunku wyżej wskazanym;

3. że i w naszym kraju, tudzież w Wys. Izbie już po kilkakroć objawiano potrzebę urządzenia takich zakładów;

4. że w ostatnich czasach a mianowicie w r. 1887. komisya administracyjna Wys. Sejmu, zdając sprawę o wniosku pośła Merunowicza w tymże przedmiocie, uznała potrzebę zaprowadzenia u nas zakładów pracy przymusowej, jako konieczną i niecierpiącą zwłoki, skutkiem czego też Wys. Sejm wezwał c. k. Rząd, do założenia rzeczonych zakładów;

5. że według ustawy z d. 24. Maja 1885. Dz. u. p. Nr 90. staranie o urządzenie tych zakładów jest rzeczą kraju a państwo przyczyniać się ma tylko zasiłkiem do kosztów założenia tych zakładów w miarę ich potrzeby i stosowności, że zatem inicjatywa do założenia domu pracy przymusowej musi wyjść z łona Reprezentacji krajowej; zważywszy wreszcie:

6. że obecnie spadają na fundusz policyi krajowej koszta utrzymania przynależnych do naszego kraju, a skazanych do domów pracy przymusowej i poprawczych w innym kraju koronnym;

Wydział krajowy mając na względzie wyżej przytoczone motywa postanowił przedewszystkiem:

a) zbadać jeszcze dokładniej potrzebę zakładów pracy przymusowej w naszym kraju;

b) zastanowić się nad ewentualną ilością, rozmiarami tychże, tudzież w których miejscowościach byłoby wskazanem je urządzić i

c) obmyśleć środki materyalne, jakimi rzeczony zakłady w myśl ustawy z 24. Maja 1885. Dz. u. p. Nr. 90. mogłyby być urządkowane i utrzymywane, gdyż dopiero na podstawie tych

danych będzie w możności przedstawić Wys. Sejmowi jasny pogląd na niniejszą sprawę tak pod względem strony moralnej jako też materyjalnej, a oraz z tego wysnuć odpowiednie konkretne wnioski.

Ażeby być w możności dać odpowiedź co do kwestyj wyżej wyrażonych, uznał Wydział krajowy za konieczne zebrać o ile możności dokładne daty statystyczne, dające pogląd na rozmierność w naszym kraju próżniactwo i włóczęgostwo, a której to klęsce i wynikającym z niej zgubnym następstwom domy pracy przymusowej, względnie poprawy mogłyby zapobiedz. W tym celu odezwą z dnia 14. Listopada r. b. L. W. 47.379. odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydium wyższego Sądu krajowego we Lwowie i Krakowie z prośbą o polecenie c. k. Sądów swojego okręgu, ażeby jak najspieszniej wykazały nam:

1. liczbę osób płci obojga w wieku niżej i wyżej lat 18 ukaranych w latach 1885. 1886. i 1887. z powodu przekroczenia ustawy o włóczęgostwie z dnia 10. maja 1873. Dz. u. p. Nr. 108., względnie ustawy z dnia 24. Maja 1885. Dz. u. p. Nr. 89.;

2. takichże osób ukaranych za zbrodnie, względem których orzeczono dopuszczalność postawienia pod dozór policyjny;

3. niedorośliwych osób między 11 a 14 rokiem życia, które popełniły zbrodnię a ukarane zostały w myśl §§. 237. i 269. ustawy karnej jako za przekroczenie.

Równocześnie upraszał też Wydział krajowy c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie o polecenie c. k. starostwom i dyrekcjom policyi, ażeby władze te dostarczyły nam następujących dat:

1. Wykaz liczebny osób płci obojga w wieku niżej i wyżej lat 18, względem których wydano orzeczenie na odesłanie szupasem do gmin przynależności w latach 1885., 1886. i 1887. na mocy ustawy z 27. Lipca 1871. Dz. u. p. Nr. 88. włącznie z osobami oddanemi przez c. k. Sądy po odbyciu kary do wyszupasowania.

2. takichże osób, względem których na skutek wyroku sądowego orzeczono postawienie pod dozór policyjny.

Wreszcie polecił Wydział krajowy swojemu oddziałowi rachunkowemu, ażeby na podstawie aktów likwidacyi kosztów szupasowanych z lat 1884. 1885. i 1886. wykazał wedle powiatów liczbę osób rzeczywiście szupasowych i liczbę rewertentów, wreszcie koszta szupasowania tychże, jakie przypadały do zwrotu z funduszu krajowego a w jakiej wysokości od gmin przynależności.

Jednakże zbyt krótki czas wyznaczony uchwałą Wys. Sejmu na wstępie powołaną do zastanowienia się nad tak ważną i żywotną dla naszego kraju sprawą nie dozwolił Wydziałowi krajowemu już dzisiaj złożyć Wys. Sejmowi wyczerpującego sprawozdania; wspomnianych bowiem wyżej dat statystycznych, mających stanowić podstawę do dalszych studyów ad b) i c) zakreślonych jeszcze w zupełności nie posiadamy.

Z tego też powodu nie jest Wydział krajowy w możności przystąpić do postawienia merytorycznego wniosku, uczyni jednak poleceniu zadość na najbliższej sessyi Wysokiego Sejmu uprasza przeto:

„Wysoki Sejm raczy powyższe sprawozdanie przyjąć do wiadomości“.

Lwów dnia 11. Grudnia 1888.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Jan Tarnowski w. r.

Sprawozdawca:
Teofil Bereźnicki, w. r.
członek Wydziału krajowego.